

Klimat- och näringslivsdepartementet

Yttrande över promemorian Förslag om nya energipolitiska mål

Region Kalmar län välkomnar nationella planeringsmål och leveranssäkerhetsmål för elsystemet, en tydlig rollfördelning och statlig samordning när det gäller fossilfri elförsörjning. För att uppnå en långsiktighet över mandatperioder i den nationella energipolitiken behövs även en bred politisk förankring.

Region Kalmar län är dock negativ till energipolitiska mål som endast berör elsystem och energieffektivisering och menar att det bör formuleras nationella mål för hela energisystemet. Merparten av de fossila bränslen som används i Sverige ligger utanför dagens elsystem och Sverige behöver därför mål om ett helt fossilfritt energisystem.

Ett sådant mål kommer också att behöva ambitiösa delmål för ökad fossilfri elproduktion. Bedömningen i promemorian att Sverige bör planera för att kunna möta ett elbehov om minst 300 TWh år 2045 kan i nuläget vara rimlig. Detta bör kompletteras med ett ambitiöst planeringsmål för år 2030 eller år 2035. Omställningen kan inte skjutas på framtiden. Planeringsmålen bör formuleras så att det tydligt framgår att den el som levereras är fossilfri.

Region Kalmar län vill framhålla behovet av ökad leveranssäkerhet, trygg försörjning och robusta system för såväl el som för övriga energislag. Sådana överväganden, samt en helhetssyn på samtliga hållbarhetsaspekter och regional utveckling, kan motivera en energimix med större inslag av egenproducerade och lagringsbara energislag.

Region Kalmar län instämmer i vikten av att inkludera regionala perspektiv och förutsättningar när det gäller analyser, indikatorer, definitioner och prioriteringar för en robust energiförsörjning, inklusive el och eleffekt. Olika delar av landet har olika förutsättningar. Framtida behov av el för tung industri i norra Sverige ska respekteras, men det finns också mycket stora behov av utbyggd elproduktion och -distribution i södra Sverige, inte minst i och till elområde 4.

Region Kalmar län instämmer i att olika aktörers ansvar och roller i förhållande till de energipolitiska målen behöver tydliggöras och samordnas ytterligare. Vad gäller förslagen om att inrätta ett samordningsorgan för

elsystemets långsiktiga utveckling bör också SKR eller regioner och kommuner ingå i ett sådant organ.

Länsstyrelserna har en central roll för att samordna arbetet med att utveckla den regionala energiplaneringen. Det är viktigt att tillräckliga resurser tilldelas för detta uppdrag, men också för att stärka arbetet inom regioner och kommuner utifrån deras respektive uppdrag. För regionernas del främst regional utveckling, transportplanering, kollektivtrafik och sjukvård. Arbetet behöver också ske över länsgränser.

Energieffektivisering och energibesparing kan minska behovet av såväl energi som effekt. Region Kalmar län instämmer i bedömningen av att Sveriges mål för energieffektivisering bör ses över. Dagens mål uttrycks i termer av tillförd energi i relation till BNP. Vid val av annat mått bör detta vara ambitiösare än det nuvarande och formuleras för samtliga energislag, det vill säga inte enbart för el. Mål för energibesparing bör också inkluderas.

Enligt promemorian bör ett nationellt energieffektiviseringsmål vara utformat så att det utgör en politisk inriktning för hur mycket energieffektivisering som är ekonomiskt lönsamt. Målet ska inte begränsa omställningen eller nyetablering i industrin. Region Kalmar län instämmer i att energisystemet ska utformas och användas så effektivt som möjligt, för bästa möjliga resursnyttjande och kostnadseffektivitet. Priset på energi är en av de starkaste drivkrafterna för energieffektivisering och innovation, såväl i företag som i offentlig sektor och i privata hushåll. Det är därför tveksamt om önskad energieffektivisering kan nås med låga energipriser och frivilliga styrmedel, vilket bör tas i beaktande vid utformning av mål och åtgärder.

Det samhällsekonomiska perspektivet återkommer i promemorian, liksom begreppet grön omställning. Ett exempel är att eventuella styrmedel, enligt promemorian, behöver utformas på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt. Detta för att säkerställa att nyttorna överstiger kostnaderna för samhället. Denna utgångspunkt är riktig, förutsatt att detta inkluderar såväl samtliga hållbarhetsperspektiv samt nytta och kostnader över tid och för olika geografier. Detta bredare synsätt framgår inte tydligt av promemorian.

Ett kraftigt expanderande elsystem kan, enligt promemorian, komma att få konsekvenser för möjligheten att uppfylla andra samhälls- och miljömål. För att klara denna expansion behövs, enligt promemorian, effektiva plan- och tillståndsprocesser samt utvecklade kunskaps- och planeringsunderlag. Region Kalmar län instämmer i att detta behövs för enskilda ärenden, men efterlyser också en nationell konsekvensanalys av de föreslagna målen i relation till samhälls- och miljömål inklusive Agenda 2030.

Sveriges energisystem, och inte minst dess elsystem, är en del av en global och fri marknad med stor påverkan nationellt. Pris och tillgång är beroende av internationella regler, andra länders produktion och förbrukning med mera. Ett aktivt samarbete inom till exempel EU är därför en viktig del i en nationell energipolitik.